

บทที่ 8

การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้เขียน : อาจารย์กัลญญา เพชรภรณ์

แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน เปรียบเสมือนแผนที่นำทางสำหรับผู้สอนที่ใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในแต่ละครั้งว่าจะสอนเนื้อหาอะไร มีจุดประสงค์เพื่ออะไร จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไร ใช้สื่อใดในการเรียนรู้ และใช้วิธีการวัดผลประเมินผลอย่างไรเพื่อที่จะให้การจัดการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรฐานของหลักสูตร นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้อย่างนี้ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สามารถวางแผนและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร

8.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในแต่ละครั้งไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 58) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 204) ได้สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือ การเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครู อันจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศศิธร เวียงวะลัย (2556 : 51) ได้สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนในการจัดการเรียนการสอนที่ครูหรือผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบเนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

จรัสศรี พัวจินดาเนตร (2560 : 156) ได้สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนหมายถึง เอกสารประกอบหลักสูตรชนิดหนึ่งที่ครูใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้และการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละบท เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

วัชรพล วิบูลยศรีน (2561 : 243) ได้สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเพื่อดำเนินการส่งผ่านเนื้อหาไปยังผู้เรียนผ่านกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (สิ่งที่ผู้เรียนได้รับ) วิธีการบรรลุหรือไปยังเป้าหมาย (ขั้นตอน กระบวนการ) และวิธีการวัดคุณภาพของการบรรลุเป้าหมาย (แบบทดสอบ ใบงาน การบ้าน และอื่น ๆ)

จากความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ในข้างต้นสามารถสรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนการหรือแนวดำเนินการของผู้สอนที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร

8.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการสอน เพราะเป็นการวางแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากผู้สอนมีการวาง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ต่อยอดส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำคัญ
ของแผนการจัดการเรียนรู้มีดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 204-205) ได้อธิบายถึงความสำคัญของ
แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ 6 ประการดังนี้

1) ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความ
คล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอน อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว
การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2) ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมาย
และมีทิศทางในการสอน มีใช้สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะ
และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

3) ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษา
หลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการ
สอน การวัดและประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อม
ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดมุ่งหมายและทิศทางของหลักสูตร

4) ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการ
วางแผนการสอนผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา
สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกและง่ายตายชั้น
ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อม
สำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5) ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่
เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้
นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่จะเข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้า
สอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6) ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาเรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอน สอนด้วยความพร้อม
เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจคือความมั่นใจใน
การสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัตถุคือ การที่ผู้สอนได้
เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วย

ความกระจำจั่ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

นอกจากที่กล่าวมาในข้างต้นแล้วนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ยังมีความสำคัญต่อผู้สอน คือ

1) ทำให้ผู้สอนได้มีการวางแผนและการเตรียมการสอนล่วงหน้า ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2) ข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวางแผน พัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อ ๆ ไป

8.3 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553 : 230; กุสิสรา จิตรชญาวนิช, 2562 : 188)

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง

2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาสู่การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติและค่านิยม

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น และคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

4. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน โดยกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. วิเคราะห์กระบวนการวัดผลและประเมินผล โดยเลือกวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

6. วิเคราะห์สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ทั้งในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

8.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

8.4.1 องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไป

มีนักวิชาการได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 216-217) ได้อธิบายถึงแผนการจัดการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย หัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

ส่วนนำ : รายวิชา / กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน เวลาที่สอน

1. มาตรฐานการเรียนรู้
2. ตัวชี้วัดชั้นปี
3. สาระสำคัญ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. สาระการเรียนรู้
6. กิจกรรมการเรียนรู้
7. การวัดผลประเมินผล
8. สื่อและแหล่งเรียนรู้
9. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

กุลิสรา จิตรชญาวณิช (2562 : 173-174) ได้สรุปถึงสิ่งสำคัญที่ควรมีแผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปมีดังนี้

1. ส่วนที่เป็นหัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่บนส่วนหัวหรือ ส่วนบนของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อหรือองค์ประกอบดังนี้

- 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือชื่อวิชาที่เรียน
- 2) ลำดับหน่วยการเรียนรู้และเรื่องที่สอน
- 3) ระดับชั้นที่สอน ปีการศึกษาที่สอน
- 4) จำนวนชั่วโมงที่สอนหรือจำนวนคาบเวลาที่สอน

2. ส่วนที่เป็นตัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในส่วนของตัวแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

- 1) สารระสำคัญ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สารการเรียนรู้
- 4) กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 5) สื่อการเรียนรู้
- 6) แหล่งการเรียนรู้
- 7) การวัดผลและประเมินผล
- 8) บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ หรือบันทึกหลังสอน

ทั้งนี้องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ในข้างต้นนั้น จะพบว่านักวิชาการแต่ละท่านหรือในสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเลือกใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบใด

8.4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

โดยทั่วไปแผนการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ที่ผู้สอนนิยมใช้ จะมีลักษณะองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกัน โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้ (กุลิสรา จิตรชญาวณิช, 2562 : 177-182)

1. หัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นรายละเอียดที่อยู่ด้านบนสุดของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเรียกว่าส่วนของหัวแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ลำดับแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) ชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3) ชื่อวิชาที่สอน
- 4) ชื่อหน่วยการเรียนรู้
- 5) ชื่อเรื่องหรือเนื้อหาที่สอน
- 6) ชั้นที่สอน ภาคเรียนที่สอน ปีการศึกษาที่สอน

- 7) จำนวนชั่วโมงหรือคาบที่สอน
 - 8) ผู้ที่สอน และโรงเรียนที่สอน (มีหรือไม่มีก็ได้)
2. ตัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้
- 1) มาตรฐานการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้ตามที่กำหนดไว้ มาตรฐานการเรียนรู้มี 2 ประเภท ได้แก่
 - (1) มาตรฐานวิชาการ (Academic Standard) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถทำได้ในช่วงเวลาที่กำหนด
 - (2) มาตรฐานการปฏิบัติ (Performance Standard) เป็นผลการปฏิบัติหรือระดับความสามารถที่ผู้เรียนต้องแสดงออก ซึ่งแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะเขียนในลักษณะรวมกับมาตรฐานวิชาการหรือบางกลุ่มสาระจะเขียนแยกเฉพาะ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 2) ตัวชี้วัด คือ สิ่งที่ยังบอกถึงคุณลักษณะเชิงนามธรรมหรือรูปธรรมที่สามารถวัดได้ ซึ่งการเขียนตัวชี้วัดจะระบุประเด็นที่สำคัญดังนี้
 - (1) ระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้และปฏิบัติได้ในแต่ละระดับชั้น
 - (2) มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
 - (3) นำไปใช้กำหนดเนื้อหาสาระจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และเป็นเกณฑ์สำหรับวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 9) ได้กำหนดตัวชี้วัดเป็น 2 ประเภท ดังนี้

 1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)
 2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

หลักสูตรได้มีการกำหนดรหัสกำกับกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อความเข้าใจและให้สื่อสารตรงกันดังนี้

ว 1.1 ป.1/2

- ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
 1.1 สาระที่ 1 มาตรฐานข้อที่ 1
 ป.1/2 ตัวชี้วัดประเมินศึกษาปีที่ 1 ข้อที่ 2

ต 2.2 ม.4-6/2

- ต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 2.2 สาระที่ 2 มาตรฐานข้อที่ 2
 ม.4-6/2 ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อที่ 2

3) จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับหรือบรรลุผล ซึ่งมี 3 ด้านคือ

(1) ด้านความรู้ (Knowledge : K) เป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

(2) ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process : P) เป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมหรือทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่ต้องการวัดผู้เรียน

(3) ด้านเจตคติหรือคุณธรรมจริยธรรม (Attitude : A) เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก การเห็นคุณค่า และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ

สำหรับการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้เขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และนิยมเขียนขึ้นต้นด้วยคำกริยาซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ชัดเจน เช่น อ่าน เขียน พูด อธิบาย สาธิต ออกแบบ การเขียนจุดประสงค์พยายามเขียนให้ครอบคลุมด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process) ด้านเจตคติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude) รวมทั้งเขียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่สอน ตัวอย่างการเขียนจุดประสงค์ในแต่ละด้านมีดังนี้

ตัวอย่างจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้

- อธิบายความสำคัญของอาหารหลัก 5 หมู่ได้ถูกต้อง (K)
- บอกความสำคัญของวันมาฆบูชาได้ (K)
- อธิบายฉันทลักษณ์กลอนสุภาพได้ถูกต้อง (K)

ตัวอย่างจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะ/กระบวนการ

- ปฏิบัติการใช้โปรแกรม Power point ในการนำเสนองานได้ (P)
- เขียนจดหมายลากิจได้ถูกต้องตามรูปแบบ (P)
- แต่งกลอนสุภาพเรื่องต้นไม้ได้ (P)

ตัวอย่างจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย (A)
- มีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม (A)

4) สารระสำคัญ หมายถึง แก่นของเรื่องหรือประเด็นหลักของเรื่องที่จะสอน เขียนให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาที่สอน และใช้ภาษากระชับชัดเจนอ่านเข้าใจง่ายตัวอย่างสารระสำคัญมีดังนี้

- ห.ร.ม. หมายถึง จำนวนที่มีค่ามากที่สุดที่สามารถหารจำนวนทั้งหมดเหล่านั้นได้ลงตัว
- คำควบกล้ำ คือ คำที่มีพยัญชนะต้น 2 ตัวเรียนกัน ประสมสระเดียวกันและอ่านออกเสียงพยัญชนะต้นทั้ง 2 ตัวพร้อมกัน
- อาหารหลัก 5 หมู่ ประกอบด้วย โปรตีน คาร์โบไฮเดรต วิตามิน เกลือแร่ และไขมัน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อร่างกายของมนุษย์และช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง

(* คำกริยาที่นิยมใช้ในการเขียนสารระสำคัญเช่น คือ เป็น หมายถึง ฯลฯ)

5) สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา คือ รายละเอียดของเรื่องที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้มี 2 ลักษณะ คือ สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาที่เป็นข้อความรู้ทั่วไปและสาระการเรียนรู้อาศัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นตัวกำหนดมี 3 ด้าน ด้านความรู้ คือ สาระความรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียน ด้านทักษะกระบวนการ คือ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ฝึก และด้านเจตคติ คุณค่า คือ อารมณ์ความรู้สึก การเห็นประโยชน์ คุณค่าของเรื่องที่เรียน สำหรับการเขียนสาระการเรียนรู้ถ้ามีเนื้อหารายละเอียดมากควรเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่อง ส่วนรายละเอียดให้ทำเป็นเอกสารประกอบการเรียนรู้หรือใบความรู้ ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง

ตัวอย่างการเขียนสาระการเรียนรู้มีดังนี้

แบบที่ 1 เขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องที่สอน เช่น

อาหารหลัก 5 หมู่

- ความสำคัญ
- ประเภทอาหารหลัก 5 หมู่
- การบริโภคการเก็บรักษา
- ประโยชน์ของอาหารหลัก 5 หมู่

แบบที่ 2 เขียนโดยอาศัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นตัวกำหนด เช่น

ด้านความรู้ : พันธุกรรม

ด้านทักษะกระบวนการ : การสำรวจ ทักษะลงความเห็น

ด้านเจตคติ : มุ่งมั่นในการทำงาน

* *เคล็ดลับ : สารการเรียนรู้อาจจะเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องหลักและหัวข้อย่อยที่จะสอนหรือเขียนง่าย ๆ คล้ายกับการเขียนหัวข้อต่าง ๆ ในหนังสือหน้าสารบัญ*

6) กิจกรรมการเรียนรู้/กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ สภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเพื่อทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจใช้วิธีการจัดกิจกรรมได้หลากหลายวิธีการและหลายขั้นตอนด้วยกัน แต่โดยทั่วไปการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มักมีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 3 ขั้นตอนด้วยกันดังต่อไปนี้

(1) **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนหรือขั้นเตรียมความพร้อม** เป็นการจดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาที่สอน โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ใช้เพลง เกม และดูวิดีโอ

(2) **ขั้นการจัดการเรียนรู้ (ขั้นสอน)** เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่สอนโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้อย่างเป็นระบบ

(3) **ขั้นสรุป** เป็นการสรุปบทเรียนหรือเนื้อหาที่เรียนในแต่ละครั้ง โดยผู้สอนอาจเป็นผู้สรุปหรือผู้เรียนร่วมกันสรุป ขึ้นอยู่กับกรอบแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอน รวมทั้งเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

* *เคล็ดลับ* : การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละข้อเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจน

อาจยึดหลักการเขียนโดยใช้แนวทางว่า ใคร ทำอะไร อย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ผู้สอน แจกใบความรู้เรื่องโลกร้อน ให้ผู้เรียนทำความเข้าใจ 10 นาที
(ใคร) (ทำอะไร) (อย่างไร)

- ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนิสัยตัวละครต่าง ๆ ในเรื่องขุนช้าง
ขุนแผน

(ใคร) (ทำอะไร) (อย่างไร)

- ผู้เรียน ออกมานำเสนอผลงาน การแต่งกลอนสุภาพเรื่องต้นไม้หน้าชั้นเรียน
(ใคร) (ทำอะไร) (อย่างไร)

7) สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จากผู้สอน ไปสู่ผู้เรียน โดยผู้สอนนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น เกม เพลง ใบความรู้และเอกสาร ประกอบการสอน

* *เคล็ดลับ* : สื่อการเรียนรู้ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่นำมาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในการ จัดการเรียนรู้แต่ละครั้งในชั้นเรียน ดังนั้น ควรระบุสื่อการเรียนรู้ทุกอย่างที่นำมาใช้แต่ละครั้งให้ครบ

แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่มีข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศหรือความรู้ต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียน ไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยทั่วไปมักจะหมายถึงสถานที่ที่เปิดให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหา ความรู้ด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ พิพิธภัณฑ์

* *เคล็ดลับ* : แหล่งการเรียนรู้ เป็นสถานที่ที่ผู้เรียนสามารถใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ได้ด้วยตนเองและส่วนใหญ่จะอยู่นอกชั้นเรียน

8) การวัดผลและประเมินผล เป็นการวัดผลและประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน โดย จะต้องระบุวิธีวัดผล เครื่องมือวัดผล เกณฑ์การประเมินผลให้ชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญดังนี้

(1) การวัดผล (Measurement) เป็นการรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การทดสอบ เป็นต้น

(2) ประเมินผล (Evaluation) เป็นการตัดสินสิ่งที่จะวัดโดยนำตัวเลขที่วัดประเมินผลได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าสิ่งที่วัดประเมินผล เช่น ผ่าน ไม่ผ่าน

(3) เกณฑ์การประเมินผล เป็นการกำหนดเงื่อนไขของการวัดและประเมินผลที่ผู้เรียนจะผ่านเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ในลักษณะเชิงปริมาณและคุณภาพ

ตัวอย่างการเขียนการวัดผลและประเมินผล

แบบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลจะประกอบด้วยหัวข้อจุดประสงค์ วิธีการวัดผล เครื่องมือวัดผล และเกณฑ์การประเมินผล

โดยเขียนในลักษณะตารางดังตัวอย่างต่อไปนี้

จุดประสงค์	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
เขียนเรียงความเรื่องป่าไม้ได้ถูกต้องตามรูปแบบ (P)	ตรวจผลงานการเขียนเรียงความเรื่อง ป่าไม้	แบบประเมินการเขียนเรียงความเรื่อง ป่าไม้	เขียนเรียงความเรื่องป่าไม้ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป

แบบที่ 2 การวัดผลและประเมินผลจะประกอบด้วยหัวข้อ วิธีการวัดผล เครื่องมือวัดผล เกณฑ์การประเมินผล โดยเขียนเป็นความเรียง

1. วิธีการวัดผล
 - ทำแบบทดสอบเรื่องคำเป็นคำตาย
2. เครื่องมือวัดผล
 - แบบทดสอบเรื่องคำเป็นคำตาย
3. เกณฑ์การประเมินผล
 - ทำข้อสอบผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป

9) บันทึกผลการเรียนรู้หรือบันทึกหลังสอน คือ การบันทึกผลที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นลง โดยเป็นการบันทึกสรุปรายละเอียดข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ประสบปัญหาและอุปสรรคหรือไม่

นอกจากองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาในข้างต้น 9 หัวข้อแล้ว ณ ปัจจุบันสถานศึกษาหลาย ๆ แห่งได้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 โดยมีหัวข้อองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนจากแผนเดิม เพื่อให้การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งหัวข้อองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เพิ่มเติมใหม่และมักพบในแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาหลาย ๆ แห่ง ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะหัวข้อที่สำคัญ คือ สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

(10) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners) หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้หรือปฏิบัติงานหรือสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในชั้นเรียน (<http://www2.kus.ku.ac.th/MeasureAndEvaluate/index.php?ref=capacity>) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 5 ประการ ดังนี้

(1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

(2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

(3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

(4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

(5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

11) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 5)

(1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารังไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

(2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

(3) มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

(4) ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

(5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

(6) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

(7) รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการ สื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

(8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวัง ผลตอบแทน

12) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ว่าแผนเป็นอย่างไร เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้ได้จริงหรือไม่

จากองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถแสดง รายละเอียดในรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....รายวิชา..... รหัสวิชา.....

หน่วยการเรียนรู้..... เรื่อง..... เวลา.....คาบ

ชั้น..... ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....

ผู้สอน.....

1. มาตรฐานการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ตัวชี้วัด

.....

.....

.....

3. สาระสำคัญ

.....

.....

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

.....

5. สาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

8. กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

9. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

.....

.....

.....

10. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

12. ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

13. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

14. ความคิดเห็น (หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ / หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แล้วมีความคิดเห็นดังนี้

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

ดีมาก

ดี

พอใช้

ต้องปรับปรุง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้นำเอากระบวนการเรียนรู้

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม

ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

นำไปใช้ในการสอนได้

ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง

8.5 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

8.5.1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย	รายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน	รหัสวิชา ท21101
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง ไตรยางศ์	เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2563
ผู้สอน นางสาวจิตติมา ทองพร		

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 4.1

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ตัวชี้วัด

ท 4.1 ม.1/1

อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะเสียงของไตรยางศ์หรืออักษรสามหมู่ได้ (K)
2. จำแนกพยัญชนะต้นของคำหรือพยางค์ตามหลักไตรยางศ์ได้ (P)
3. มีลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ (A)

4. สาระสำคัญ

ไตรยางศ์ประกอบด้วยอักษร 3 หมู่ ได้แก่ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ โดยแบ่งตามลักษณะสำเนียงเสียงของพยัญชนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการผันวรรณยุกต์ เนื่องจากพยัญชนะที่จัดอยู่ในหมู่เดียวกันจะสามารถผันวรรณยุกต์ได้ในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายลักษณะเสียงของพยัญชนะและจำแนกเสียงพยัญชนะต้นตามหลักของไตรยางศ์ได้เพื่อใช้ฝึกผันวรรณยุกต์ต่อไป

5. สาระการเรียนรู้

ไตรยางศ์

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีการสอนแบบนิรนัยและการใช้เกม)

ขั้นนำ

1. นักเรียนร่วมกันอ่านออกเสียงคำที่ครูกำหนดให้บนกระดาน

ตัวอย่างคำ

กา ก่า ก้า ก๊า ก๋า

- ข่า ข๋า - ขา

คา - ค่า ค้า -

2. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาความแตกต่างของคำทั้ง 3 บรรทัดดังกล่าว

แนวคำตอบ

คำทั้ง 3 บรรทัดสามารถผันวรรณยุกต์ได้แตกต่างกัน โดยบรรทัดแรกสามารถผันได้ครบ 5 เสียง บรรทัดที่สองผันได้เพียง 3 เสียง คือ เสียงเอก เสียงโท และเสียงจัตวา ส่วนบรรทัดที่ 3 สามารถผันได้ 3 เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงโท และเสียงตรี

ขั้นสอน

3. นักเรียนศึกษาบทเรียนโดยการใช้สื่อ PowerPoint เรื่องไตรยางศ์

- ไตรยางศ์ คือระบบการจัดหมวดหมู่อักษรไทยตามลักษณะสำเนียงเสียงและการผันวรรณยุกต์

- พยัญชนะไทยเมื่อกำกับด้วยวรรณยุกต์แม้จะเป็นรูปวรรณยุกต์เดียวกันแต่อาจมีเสียงวรรณยุกต์แตกต่างกันตามพื้นเสียงของพยัญชนะ

- ไตรยางศ์แบ่งออกเป็นอักษร 3 หมู่ ได้แก่ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ

1) อักษรสูง มีทั้งหมด 11 ตัว พื้นเสียงเป็นเสียงจัตวา ได้แก่ ผ ฝ ถ ฐ ข ฃ ศ ษ ห ฌ

2) อักษรกลาง มีทั้งหมด 9 ตัว พื้นเสียงเป็นเสียงสามัญ ได้แก่ ก จ ด ต ฎ ฏ บ ป อ

3) อักษรต่ำ มีทั้งหมด 24 ตัว แบ่งออกเป็นอักษรต่ำคู่และอักษรต่ำเดี่ยว

3.1) อักษรต่ำเดี่ยว คืออักษรต่ำที่มีเสียงคู่กับอักษรสูง ได้แก่ พ (ผ) ค (ช,ช) ฟ (ฝ) ท (ถ,ฐ) ซ (ส,ศ,ษ) ซ (ฉ) ฮ (ห)

3.2) อักษรต่ำคู่ คืออักษรต่ำที่ไม่มีเสียงคู่กับอักษรหมู่ใดเลย ส่วนมากใช้ ห นำได้ ได้แก่ ก ญ น ย ณ ร ว ม พ ล

4. ตัวแทนนักเรียนยกตัวอย่างคำถามโจทย์ที่กำหนดเป็นระยะ

ตัวอย่างคำถาม

- นักเรียนยกตัวอย่างคำที่มีพยัญชนะต้นอยู่ในอักษรกลาง (แนวคำตอบ: กอด จับ อาน ฯลฯ)
- นักเรียนยกตัวอย่างคำที่มีพยัญชนะต้นอยู่ในอักษรสูง (แนวคำตอบ: ผัง ไข่ เสือ ฯลฯ)
- นักเรียนยกตัวอย่างคำที่มีพยัญชนะต้นอยู่ในอักษรต่ำ (แนวคำตอบ: ธง ยุง ม้า ฯลฯ)

5. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องไตรยางศ์ก่อนทำกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ใช้คำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

ตัวอย่างคำถาม

- ไตรยางศ์ คืออะไร (แนวคำตอบ: ไตรยางศ์คือการแบ่งพยัญชนะตามพื้นเสียง โดยแบ่งออกเป็น 3 หมู่ ได้แก่ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ)

- อักษรสูง ประกอบด้วยพยัญชนะใดบ้าง (แนวคำตอบ: ผ ฝ ถ ฐ ข ช ศ ษ ห ฉ)
- อักษรกลาง ประกอบด้วยพยัญชนะใดบ้าง (แนวคำตอบ: ก จ ด ต ฎ ฏ บ ป อ)
- อักษรต่ำ ประกอบด้วยพยัญชนะใดบ้าง (แนวคำตอบ: พ ค ฟ ท ซ ช ฮ ง ญ น ย ณ ร ว ม พ ล)

6. นักเรียนทำกิจกรรม กลับรังกันเถอะลูก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ครูแจกใบให้นักเรียนคนละ 1 ใบ โดยบนใบจะมีคำอยู่ 1 คำ
 6.2 นักเรียนพิจารณาคำที่ตนเองได้ว่ามีพยัญชนะต้นอยู่ในอักษรหมู่ใด
 6.3 ครูให้สัญญาณนับถอยหลังเพื่อให้นักเรียนเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่มีพยัญชนะต้นของคำอยู่ในหมู่อักษรเดียวกัน

- 6.4 นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของคำในหมู่อักษรของตนเอง
- 6.5 นักเรียนพิจารณาคำของตนเองแล้วจำแนกคำเป็นและคำตาย
- 6.6 กลุ่มใดสามารถเข้ากลุ่มได้ครบถ้วน ถูกต้อง และว่องไวที่สุดเป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป

7. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องไตรยางศ์ประเด็นต่อไปนี้

- ความหมายของไตรยางศ์
- อักษรสูง
- อักษรกลาง
- อักษรต่ำ

8. นักเรียนจดบันทึกความรู้เรื่องไตรยางศ์ลงสมุด

9. สื่อการสอน/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการสอน

1. สื่อนำเสนอ PowerPoint เรื่องไตรยางศ์
2. กิจกรรมกลับรังกันเถอะลูก

9.2 แหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ตรวจสอบบันทึกความรู้เรื่องไตรยางศ์	เกณฑ์การให้คะแนนสมุดบันทึกความรู้เรื่องไตรยางศ์	ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ร้อยละ 60

11. บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

12. ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....

.....

13. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวจิตติมา ทองพร)

ตำแหน่ง อาจารย์

14. ความคิดเห็น (หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ / หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แล้วมีความคิดเห็นดังนี้

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

ดีมาก

ดี

พอใช้

ต้องปรับปรุง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้นำเอากระบวนการเรียนรู้

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม

ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

นำไปใช้ในการสอนได้

ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง

8.5.2 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10		
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	วรรณคดีและวรรณกรรม (นิทานเวตาล)	เวลา 1 ชั่วโมง
รหัสวิชา ท31102	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ภาคเรียนที่ 2	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
มาตรฐานการเรียนรู้		
มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง		

ตัวชี้วัด

ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ม.4-6/1 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

นิทานเวตาลเป็นบทพระนิพนธ์ในพระราชนิพนธ์เรื่องกรรมาธิพิทยาลงกรณ (น.ม.ส.) ทรงแปลจากนิทานสันสกฤต ฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งมีทั้งหมด 25 เรื่อง โดยทรงแปล 10 เรื่อง มีลักษณะนิทานซ้อนนิทาน นิทานเรื่องทีศึกษานี้เป็นนิทานเรื่องสุดท้ายที่พระวิกรมมัททัยไม่ทรงตอบคำถามของเวตาล จนทำให้พระองค์จับตัวเวตาลไปมอบให้โยคีได้สำเร็จ จากรูปแบบการแต่งทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลิน และชวนให้ขบคิดจึงอ่านได้โดยไม่เบื่อ นิทานเวตาลมีคุณค่าเด่นชัดในด้านเนื้อหาที่แฝงข้อคิดในการดำเนินชีวิตเรื่องการมีสติในการแก้ปัญหา และการคิดก่อนพูดซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

จุดประสงค์การเรียนรู้**ความรู้ (K)**

- 1) ข้อคิดที่ได้จากนิทานเวตาล (K)

ทักษะ/กระบวนการ (P)

- 1) ทักษะการวิเคราะห์

สมรรถนะหลัก

- 1. ความสามารถในการสื่อสาร
- 2. ความสามารถในการคิด
- 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

- 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2. ซื่อสัตย์สุจริต

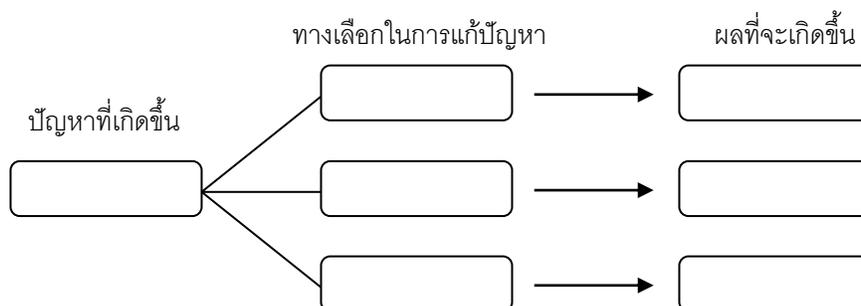
- 3. มีวินัย
- 4. ใฝ่เรียนรู้
- 5. อยู่อย่างพอเพียง
- 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7. รักความเป็นไทย
- 8. มีจิตสาธารณะ

สาระการเรียนรู้

นิทานเวตาล

กระบวนการจัดการเรียนรู้ (ขั้นตอน/กระบวนการ)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ในหัวข้อการพูดโดยไม่คิดทำให้เกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครดังนี้
 1. เวตาล
 2. พระวิกรมมทิตย
 3. ท้าวมหาพล
 4. ท้าวจันทระเสน
 5. พระราชาบุตร
 6. ตัวแทนกลุ่มออกมาแนะนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง
3. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดในเรื่องนิทานเวตาล จากนั้นหาทางเลือกในการแก้ปัญหา รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้น โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด เช่น

4. ให้แต่ละกลุ่มคัดเลือกการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดกลุ่มละ 1 ข้อ จากนั้นออกมาแสดง บทบาทสมมุติตามเนื้อเรื่อง และผลของการแก้ปัญหาตามที่แต่ละกลุ่มร่วมกันคิด ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน
5. ให้นักเรียนวาดภาพตัวละครในเรื่อง 1 ตัวละครตามจินตนาการ ระบายสีตกแต่งให้สวยงาม ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน จากนั้นนำผลงานมาติดป้ายนิเทศ

สื่อ(วัสดุ-อุปกรณ์-สิ่งพิมพ์) / นวัตกรรม / ICT

1. พจนานุกรม
2. หนังสือเรียนวรรณคดี
3. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก

แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

http://www.trueplookpanya.com/true/knowledge_list.php?mul_category

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

	วิธีการวัดผลและการประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัด
ด้านความรู้ (K)	ตรวจผลงาน	ผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
	สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และ มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

...../...../.....

บันทึกความเห็นของผู้ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว มีความคิดเห็น ดังนี้

เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง เนื่องจาก

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ประธานกลุ่มสาระฯ

ข้อเสนอแนะของฝ่ายวิชาการ

เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

 ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

เนื่องจาก.....

สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะหลัก คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม

ลงชื่อ.....

(.....)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษา

เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

 นำไปใช้ได้จริง ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

เนื่องจาก.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

บันทึกหลังสอน**1. ผลการสอน/ผลการเรียนรู้**

ด้านความรู้ (K)

.....

.....

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

.....

.....

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)

.....

.....

2. ปัญหา/อุปสรรค และข้อค้นพบ

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข และผลการแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน
(.....)

8.6 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้ (กุลิสรา จิตรชญา วณิช, 2562 : 187)

1. เป็นแนวทางที่ดีและชัดเจนให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุจุดประสงค์
2. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ในลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

4. เป็นกิจกรรมที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน

5. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นอกจากที่กล่าวมาในข้างต้นแล้วพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้นั้นกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระของรายวิชา อีกทั้งสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้

8.7 สรุป

แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ในแต่ละครั้งไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการสอน เพราะเป็นการวางแผนทางการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร

8.8 คำถามท้ายบท

1. จงอธิบายความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
2. จงบอกความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อผู้สอน
3. จงอธิบายองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้
4. สาระสำคัญกับสาระการเรียนรู้มีความแตกต่างกันอย่างไร
5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

8.9 เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน. เข้าถึงได้จาก <http://www2.kus.ku.ac.th/MeasureAndEvaluate/index.php?ref=capacity>. (สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2563).

กฤษรา จิตรชญาวนิช. 2562. **การจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัสศรี พัวจินดาเนตร. 2560. **หลักกิจกรรมพื้นฐานการทำงานอาชีพสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิธร เวียงวะลัย. 2556. **การจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

สุวิทย์ มูลคำ. 2549. **กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. **แนวทางการจัดการเรียนรู้**

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

วัชรพล วิบูลยศรีน. 2561. **วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2553. **หลักการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.